

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ ТА ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ**

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри бізнес-аналітики
та цифрової економіки

_____ Наталія КАСЬЯНОВА
“ _____ ” _____ 2023 р.

ВИПУСКНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Тема: «Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму»

Виконавець: АЛІЗАДЕ Санан Атабай огли

Керівник: к.е.н., доцент КРАВЧУК Наталія

Консультанти з розділів:

Розділ 1: к.е.н., доцент КРАВЧУК Наталія

Розділ 2: к.е.н., доцент КРАВЧУК Наталія

Нормоконтролер із ЄСКД (ЄСПД):

старший викладач ДИЯК Юлія

КИЇВ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра бізнес-аналітики та цифрової економіки
Спеціальність: 051 «Економіка»
Освітньо-професійна програма: «Міжнародна економіка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри бізнес-аналітики та
цифрової економіки

_____ Наталія КАСЬЯНОВА
« ____ » _____ 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ РОБОТУ

Студента: АЛІЗАДЕ Санан Атабай огли

Тема роботи «Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму»
затверджена наказом ректора № 2404/ст від 22.12.2022 р.

1. Термін здачі студентом закінченої роботи на кафедру: 20.02.2023 р.
2. Вихідні дані роботи: плани, звіти, фінансова звітність, законодавчі та нормативні акти, статистичні дані, наукові та методичні праці вітчизняних та зарубіжних вчених, електронні інформаційні джерела.
3. Зміст дослідження: Вступ. Теоретичні основи дослідження розвитку міжнародного ринку туристичних послуг. Сучасні тенденції розвитку ринку туристичних послуг у світі. Висновки.
4. Перелік обов'язкових демонстраційних матеріалів: 12 слайдів.

6. Календарний план-графік

№ пор.	Назва етапів випускної роботи	Термін виконання	Позначки керівника про виконання завдань
1.	Отримання завдання на випускну роботу	22.12.2022	<i>виконано</i>
2.	Огляд літератури за темою	24.12.2022	<i>виконано</i>
3.	Написання розділу «Теоретичні основи дослідження розвитку міжнародного ринку туристичних послуг»	16.01.2023	<i>виконано</i>
4.	Написання розділу «Сучасні тенденції розвитку ринку туристичних послуг у світі»	30.01.2023	<i>виконано</i>
5.	Аналіз отриманих результатів	04.02.2023	<i>виконано</i>
6.	Розробка слайдів та написання доповіді	07.02.2023	<i>виконано</i>
7.	Корегування роботи за результатами попереднього захисту	09.02.2023	<i>виконано</i>
8.	Остаточне оформлення випускної роботи та слайдів	14.02.2023	<i>виконано</i>
9.	Підписання відгуку та рецензії	17.02.2023	<i>виконано</i>
10.	Захист випускної роботи у ДЕК	23.11.2022	<i>виконано</i>

6. Дата видачі завдання: 22.12.2022 р.

Керівник випускної роботи

Наталія КРАВЧУК

Завдання прийняв до виконання

Санан АЛІЗАДЕ

РЕФЕРАТ

АЛІЗАДЕ Санан Атабай огли. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму. – Випускна робота зі спеціальності 051 «Економіка», ОПІ «Міжнародна економіка». Національний авіаційний університет Міністерства освіти і науки України, м. Київ, 2022.

Випускна робота містить 81 сторінок, 8 таблиць, 24 рисунків, список використаних джерел з 76 найменувань.

Об'єкт дослідження - процес функціонування міжнародного туризму як структурного елементу економічної системи світу.

Предметом дослідження є чинники та умови міжнародного туризму на економіку країн.

Мета випускної роботи – дослідження міжнародного туризму, обґрунтування закономірностей, результатів та перспектив впливу туристичних послуг на економіку країн.

При написанні випускної роботи використовувалися методи дослідження: системний підхід, також загальнонаукові та спеціальні економічні методи: історично-логічного та порівняльного аналізу, статистичного спостереження, графоаналітичні методи.

***Ключові слова:** туристичні послуги, туристичні ресурси, міжнародний туризм, світовий туристичний ринок, міжнародний потенціал туристичної галузі*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ.....	8
1.1. Сутність світового ринку туристичних послуг	8
1.2. Класифікація видів міжнародного туризму.....	21
1.3. Фактори, які впливають на розвиток міжнародного ринку туристичних послуг.....	26
Висновок до першого розділу.....	30
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ У СВІТІ.....	32
2.1. Сучасний стан розвитку ринку туристичних послуг у світі.....	32
2.2. Розвиток туристичної галузі в Україні	45
2.3. Сучасні тенденції розвитку міжнародного туризму.....	59
Висновок до другого розділу.....	69
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	74

ВСТУП

Посилення глобалізаційних процесів у світі веде до зростання ролі міжнародного туризму у системі міжнародних економічних відносин, що дозволяє інтенсифікувати процеси соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються, та підвищити їх конкурентоспроможність.

Домінування сфери послуг туризму відіграє визначальну роль у міжнародній громадській діяльності, сприяє розвитку економіки, знижує безробіття та бідність, ефективно використовує ресурси тощо. Тому значну увагу приділяють соціально-економічним перемінам у країнах, що розвиваються, відкриттю нових форм міжнародного туристичного бізнесу з метою створення розвиненого ринку міжнародних туристичних послуг. Це привело до виявлення спільних проблем і впливу міжнародного туризму на економічний розвиток країн, що розвиваються, а також до обґрунтування механізмів та інструментів для їх оптимального вирішення. Водночас виникає потреба у комплексному дослідженні функціонування міжнародного туризму як основи соціально-економічних перетворень, що потребує відповідних науково-теоретичних та методологічних засад.

Об'єкт дослідження - процес функціонування міжнародного туризму як структурного елементу економічної системи світу.

Предметом дослідження є чинники та умови міжнародного туризму на економіку країн, що розвиваються.

Мета випускної роботи – дослідження міжнародного туризму, обґрунтування закономірностей, результатів та перспектив впливу туристичних послуг на економіку країн.

У відповідності до зазначеної мети в випускній роботі були поставлені та вирішені наступні ключові завдання:

- визначити пріоритети розвитку країн, що розвиваються;
- дослідити сутність міжнародних туристичних послуг;

- аргументувати вплив міжнародної туристичної сфери на розвиток країн, що розвиваються;
- розглянути тенденції і динаміку розвитку світового ринку туристичних послуг;
- визначити вплив міжнародного туризму на показники економіки країн, що розвиваються;
- дослідити вплив процесів інтеграції України до глобалізованих ринків туристичних послуг на показники економічного розвитку.

В процесі дослідження використовувалися як загальнонаукові методи пізнання (індукція і дедукція, аналіз і синтез) так і спеціальні (методи порівняльного, факторного, фінансового, економічного і графічного аналізу, методи стратегічного аналізу).

Методологічною основою дослідження послужили фундаментальні положення теорії міжнародних економічних відносин і державного управління. Для досягнення поставленої мети у роботі застосовано системний підхід, а під час вирішення окремих завдань використані загальнонаукові та спеціальні економічні методи: історично-логічного та порівняльного аналізу, статистичного спостереження, графоаналітичні методи.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних дослідників присвячені міжнародному туризму, матеріали Держкомстату України, публікації міжнародних економічних організацій, асоціацій, рейтингових агентств, офіційні сайти Інтернету.

ВИСНОВКИ

Під поняттям «туризм» доцільно розуміти сукупність відносин, а також єдність явищ й зв'язків, які супроводжують людину під час подорожей.

Класифікація туризму полягає у групуванні останнього у відповідності до окремих однорідних ознак, що знаходяться в залежності від певних практичних цілей. До одного з видів туризму відноситься міжнародний туризм, під яким розуміються поїздки осіб, що подорожують із туристичними цілями поза межі країни, де вони проживають на постійні основи. У міжнародному туризмі виокремлюють 2 його форми, а саме – в'їзний й виїзний, що різняться у відповідності до напрямку туристичного потоку.

Міжнародний туризм характеризується рядом особливостей. До головної з них відноситься величезний вплив комплексу публічно-правових норм, що мають зв'язок з перетином державних кордонів туристами. Відвідування туристом іноземної держави є неможливим без дотримання багатьох туристичних формальностей, на кшталт: норм митного, валютного, прикордонного, а також іншого законодавства, яке встановлюється державою, що відправляє й приймає, чи групою держав.

Внесок міжнародного туризму в світову економіку являється дуже істотним. На кожне з робочих місць, яке безпосередньо має зв'язок з туризмом формується ще майже 1,5 опосередкованих (чи індукованих) робочих місць. Розвиток туризму сприяє інвестиціям й відкритості для товарної торгівлі. Проблеми, наявні в галузі туризму, спричиняють погіршення стану економіки на світовому рівні.

Пандемія залишила істотний слід на туризмі як і в розвинених країнах, так і в країнах, які розвиваються. Проте, негативний вплив на людей найбільш помітно демонструється в останніх, в особливості в найменш розвинутих країнах й малих острівних країнах, які розвиваються. У відповідності даних Всесвітньої туристичної організації (UNWTO), у 2019 році було здійснено 1,5 млрд міжнародних туристичних поїздок, що перевищує минулий рік на 4%. Згідно

інформації Всесвітньої туристичної організації при ООН, у зв'язку з пандемією COVID-19 світовий туристичний потік скоротився на 1 млрд осіб у 2020 році у порівнянні з попереднім роком. Як і раніше, лідером світового туризму, лишається Франція.

Що стосується місця європейського туризму на міжнародному ринку, то, у відповідності до критерію «туристські прибуття», частка останнього у 2019 р. складала 51%, у відповідності до експорту туристських послуг (доходів від туризму) – 39%. Більше 75% (тобто найбільшу частину європейського ринку) припадає на країни Євросоюзу, до найбільших туристичними центрів якого відносяться Франція, Італія, Іспанія й Німеччина.

Нині туристична галузь починає поступово відновлюватись, адаптуватись до нових умов діяльності (якими виступають карантинні обмеження), тому очевидним є те, що в перспективі її очікує нова хвиля зростання, але від дій урядів залежить наскільки швидким воно буде.

Туризм, один із найбільш динамічних і трудомістких секторів нашого часу, опинився серед найбільш постраждалих внаслідок нинішньої кризи. На карту поставлено засоби для існування мільйонів людей, і їм необхідно надавати підтримку. У міру того, як країни поступово знімають обмеження на поїздки і туристична діяльність у багатьох частинах земної кулі потроху відновлюється, охорона здоров'я має залишатися пріоритетним завданням, а скоординовані протоколи охорони здоров'я, які захищають працівників бізнесу, населення та подорожуючих, одночасно підтримуючи компанії та їхніх працівників, повинні неухильно дотримуватися.

Уряди країн погоджуються з висновками ООН, що необхідно активізувати міжнародне співробітництво, особливо у питаннях обмежень на поїздки та прикордонного контролю, щоб зберегти джерела, які забезпечують людей засобами для існування, та підтримати економіку, виявивши відповідальність та солідарність.

Необхідно продовжувати та активізувати такі зусилля, які через кілька тижнів після спалаху епідемії були здійснені Групою Світового банку (ГСБ),

Азіатським банком розвитку (АБР), Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та ЮНВТО з метою прискорення відновлення туристського сектору за трьома напрямками Пакету технічної допомоги з метою відновлення туризму у зв'язку з COVID-19, з акцентом на збереження людського капіталу, а також адаптацію та посилення інтеграції.

Криза також дає можливість переосмислити роль та місце сектору туризму та його внесок у досягнення цілей у галузі сталого розвитку, в охорону природи та виконання Паризької угоди про зміну клімату; можливість працювати у напрямку формування більш стійкого та інклюзивного туристичного сектора, що має підвищений потенціал протидії лихам.

Лише колективними зусиллями та за допомогою міжнародного співробітництва можливо перетворити туризм, збільшити його внесок у реалізацію

Порядку денного на період до 2030 року та зробити його інклюзивним та вуглецевонейтральним сектором, який активно використовуватиме інновації та досягнення цифровізації, брати до уваги цінності та враховувати потреби і інтереси місцевого населення та забезпечувати гідні можливості зайнятості.

2020 рік поставив туристичну галузь України в екстремальні умови та кардинально змінив підхід туристів до вибору країн для відпочинку. У 2020 році за даними Державної служби статистики зафіксоване зниження кількості туристів на 3771819 осіб або 61,51%. Основною причиною цього факту є глобальна пандемія. Водночас 9 місяців 2021 року ознаменувалося поступовим відновленням туристичних потоків, як для України, так і для світу загалом. Відбулося значне переосмислення туристичних маршрутів та підвищення рівня внутрішніх поїздок у всьому світі.

На даний момент уряд України впровадив наступні заходи для підтримки підприємств туристичної галузі: звільнення постачальників туристичних послуг від сплати ПДВ, податку на прибуток і єдиного соціального внеску (ЄСВ), земельного податку та податку на нежилий фонд нерухомості; скасовано сплату

туристичного збору до кінця 2020 р. та звільнено від оподаткування при сплаті оренди та землекористування орендарів державної та громадської власності.

Для досягнення відновлення після пандемії COVID-19 та стабільного розвитку туристичній галузі в майбутньому знадобиться налагодити партнерські зв'язки на всіх рівнях – це надійний підхід, що дозволяє задіяти уряд; забезпечити послідовну координацію по вертикалі між національними та місцевими органами влади; підвищити рівень координації між секторами, що надають підтримку туризму, включаючи повітряний, наземний та морський транспорт, торгівлю, природоохоронну діяльність, культуру, зайнятість та інші партнерські зв'язки між державним та приватним сектором.

Тільки повна взаємодія усіх елементів туристичної індустрії може привести до появи істотного синергетичного ефекту, вираженого в якості зростання конкурентоспроможності сфери вітчизняного туризму. В подальшому конкурентоздатними будуть ті оператори туристичного ринку, які раніше за інших зможуть додати своєму туристичному продукту нові споживчі якості і властивості і зуміють зацікавити споживача новаціями

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про туризм" (зі змінами та доповненнями) від 15 вересня 1995 року № 324/95-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>.
2. Закон України «Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України» від 19 грудня 2019 р. ВВР України. 2020. №7, 8, 9. Ст.48.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для розкриття туристичного потенціалу України» від 17 листопада 2021 р. №1238.
4. Постанова КМУ «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження туроператорської діяльності, що підлягає ліцензуванню, та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) Міністерством економічного розвитку і торгівлі» №747 від 19.09.2018.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року» №168-р від 16.03.2017.
6. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження заходів щодо розвитку іноземного і внутрішнього туризму» №390-р від 27.06.2003.
7. Апфельт Г. В. Визначення змін у туристичній галузі, що сформувалися під впливом загальноприйнятих заходів безпеки у зв'язку з пандемією COVID-19. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент». 2020. Вип. 43. С. 58–62.
8. Атаманчук З. А. Глобальні тенденції розвитку міжнародного туризму в структурі світового ринку послуг. Бізнес Інформ. 2020. №4. С. 21–27.
9. Атаманчук З. А. Розвиток міжнародного туризму в умовах пандемії COVID-19: тенденції та очікування. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 94–99.

10. Бігус М. М., Гальків Л. І., Добушовський П. А. Туристичний бізнес під впливом сучасних змін, зумовлених світовими викликами. Науковий погляд: економіка та управління. 2020. № 3. С. 7–12.
11. Божидарник Т. Міжнародний туризм: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 312 с.
12. Бондаренко Ю. Г., Романюк Е. В. Стан та перспективи розвитку туристичної галузі в умовах пандемії. Journal of Lviv Polytechnic National University Series of Economics and Management Issues. 2021. Vol. 5. No. 1. С. 132-143.
13. Бондаренко Ю. Г., Кулиняк І. Я., Гвоздь М. Я. Роль і вплив державних важелів управління на сферу відпочинку населення в кризовій ситуації. Review of Transport Economics and Management. 2020. Вип. 3. С. 33–47.
14. Головкова Л. С., Юхновська Ю. О. Комплексний аналіз та оцінка впливу чинників на формування та розвиток туристичної галузі України. Бізнес Інформ. 2020. №2. С. 179-186.
15. Гурська І.С., Федуняк І.О., Стемковська І.В. Формування та перспективи розвитку ринку туристичних послуг в Україні під час та після пандемії. Агросвіт. 2021. № 5- 6. С. 63-67.
16. Гурська І.С., Герасимів Г.М. Фактори розвитку туристичного бізнесу в умовах ринку. Агросвіт. 2019. № 20. С. 88–92.
17. Даниліна С. О., Коцюрубенко Г. М., Шикіна О. В. Фінансово-економічні наслідки пандемії для світової туристичної галузі. Причорноморські економічні студії. 2020. Вип. 52-1. С. 29–34.
18. Демків Ю. М., Стукач Т. М. Українська туристична галузь у світовому середовищі: адаптація за умов впливу глобальної міжнародної кризи COVID-19. Бізнес-навігатор. 2020. Вип. 4. С. 18–25.
19. Дехтяр Н. А. Наявність вільного часу як чинник формування попиту на туристичні послуги. Економічний простір. 2020. № 160. С. 96–102.

20. Дехтяр Н. А. Світовий ринок туристичних послуг і пріоритети розвитку туризму в Україні: монографія. Харків : ФОП Лібуркіна Л. М., 2021. 470 с.
21. Кулиняк І. Я., Жигало І. І., Ярмола К. М. Туристична галузь в умовах пандемії COVID-19: тенденції та заходи підтримання. Бізнес Інформ. 2021. №1. С. 177–184.
22. Луцький М.Г., Марченко В.М., Давиденко В.В., Кам'янецька О.В. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності: Навчальний посібник. К.: Сузір'я, 2007. 484 с.
23. Машіка Г. В., Горюнова К. А. Правові та економічні аспекти туристичної галузі України під час пандемії COVID-19. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 3. С. 5–11.
24. Михайліченко Г., Клімова А. Світовий туристичний ринок: трансформації після пандемії. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2020. № 2. С. 21-37.
25. Панова І.О. Туризм під час пандемії: наслідки та перспективи. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 226–232.
26. Прокопишин-Рашкевич Л. М., Шадурська Б. О., Петрович Й. М. Індустрія туризму в Україні: перспективні напрями та виклики сучасності. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». 2020. Т. 4. № 1. С. 72–82.
27. Роїк О.Р., Лущик М.В. Розвиток туристичної сфери України в умовах підвищених епідемічних ризиків. Економіка та суспільство. 2020. №22. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-9>.
28. Світлична В.Ю., Тонкошкур М.В., Кравцова С.В. Туризм під час пандемії: стан та перспективи розвитку. Електронний фаховий науково-практичний журнал "Інфраструктура ринку". Вип. 49. 2020. С. 213—217.
29. Чабан О. Р. Проблеми розвитку туристичного бізнесу в світі під впливом пандемії COVID-19. Сучасні міжнародні відносини: Актуальні проблеми теорії і практики. 2021. 2021. С. 327-331.

30. Чаркіна Т.Ю., Зайцева В.М., Реукова А.О., Пікуліна О.В. Сучасні тренди розвитку та нові напрями туристичної індустрії. Економіка та держава. 2022. № 2. С. 49-56.
31. Юрченко Н.І. Сучасні тенденції маркетингових досліджень у туристичній галузі. Бізнес Інформ. 2020. №10. С. 450–459.
32. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України (ДАРТ). URL: <https://www.tourism.gov.ua>.
33. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації (UNWTO). URL: <https://www.unwto.org>.
34. Офіційний сайт порталу відкритих даних Світового банку (World Bank Open Data). URL: <https://data.worldbank.org>.
35. . Офіційний сайт Всесвітньої ради з подорожей та туризму (WTTC). URL: <https://wtcc.org>.
36. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України. URL: <https://dpsu.gov.ua>.
37. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
38. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <https://mtu.gov.ua>.
39. Офіційний сайт аналітичного порталу Слово і діло. URL: <https://www.slovoidilo.ua>.
40. Бондаренко А. Г., Дугієнко Н. О (2020). Вплив пандемії COVID-19 на міжнародний туризм. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Світове господарство і міжнародні економічні відносини, Вип. 3 (26), С. 3–7. DOI <https://doi.org/10.32782/easterneurope.26-1> Available at: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/26_2020/3.pdf.
41. Вплив російського вторгнення в Україну на світовий туризм та майбутнє туристичної професії. URL: <https://tourism.udau.edu.ua>.

42. Війна і туризм: Туреччина без туристів з Росії та України. URL: <https://www.dw.com/uk/viina-i-turyzm-turechchyna-bez-turystiv-z-rosii-ta-ukrainy/a-61738948>.

43. Гроші або демократія. Як війна в Україні впливає на світовий туризм. URL: <https://www.rbc.ua>.

44. За 2021 рік ринок туризму в Україні впав на 9%. Чи вдасться його перезавантажити у 2022 році? URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/01/26/681795/>.

45. Непочатенко В. О. (2020). Covid-19 і туризм: аналіз ситуації та економічні шляхи виходу з кризи. Ефективна економіка, № 7. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8079>.

46. Нова сторінка. Як війна змінить мандрівки Україною після перемоги над ворогом. URL: <https://www.rbc.ua/ukr/travel/novaya-stranitsa-voyna-izmenitputeshestviya-1649942226.html>.

47. COVID-19 та соціальний діалог в туристичній галузі: практика ЄС та український реалії. URL: <http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/COVID-19.pdf>.

48. Стан та перспективи розвитку туристичної галузі в умовах пандемії. URL: 210488verstka-134-145_0.pdf.

49. Сучасні тенденції та новітні тренди в туризмі після COVID-19. URL: <213044-Текст статті-484747-1-10-20201022.pdf>.

50. Туристичний барометр України. URL: <https://www.ntoukraine.org/assets/files/ntou-statistics-barometer-poster-2020.pdf>.

51. Туристична статистика України 2020. URL: https://www.ntoukraine.org/nsts_analytics_ua.html.

52. Український туризм через пандемію втратив близько 60 мільярдів. Офіційний сайт аналітичного порталу Слово і діло. 2021. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2021/01/20/novyna/pandemiyu-vtratyv-60-milyardiv>.

53. Частка туризму у світовому ВВП за рік знизилася вдвічі. Інформаційне агентство Interfax-Україна. 24.04.2021. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/economic/739849.html>.

54. April 2020, ILO and ILO, Sectoral Brief, The impact of COVID-19 on the tourism sector, May 2020.

55. Bilanyuk O., Bilous S., Malska M., Mashuk Y. The influence of global processes on the strategic development of festive tourism in Ukraine. Collective monograph /ISMA University (Latvia). Riga: ISMA, 2019. P. 244-253.

56. Chaban O. Problems of tourism business development in Ukraine COVID-19 Pandemic. Polit. Challenges of science today. 2021. С. 158. <http://fmv.nau.edu.ua/політ-2021/>.

57. COVID-19 and tourism an update. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditcinf2021d3_en_0.pdf.

58. COVID-19: Measures to Support Travel and Tourism. URL: <https://www.unwto.org/covid-19-measures-to-support-travel-tourism>.

59. COVID-19 та соціальний діалог в туристичній галузі: практика ЄС та український реалії. URL: <http://eap-csf.org.ua/wp-content/uploads/2020/12.pdf>.

60. Economic Impact Reports. World Travel & Tourism Council. 2021. URL: <https://wttc.org/Research/Economic-Impact>.

61. Global Sustainable Tourism Council, The Case for Responsible Travel: Trends and Statistics 2019 by CRESTI, 2019. URL: <https://www.gstcouncil.org/caseresponsible-travel-trends-statistics-2019>.

62. ILO Global Summit: COVID 19 and the world of work. July 1-2 & 7-9. 2020. Virtual Meeting. URL: <https://global-summit.ilo.org/>.

63. ILO, Sectoral Brief, The impact of COVID-19 on the tourism sector, May 2020.

64. ILO Monitor: COVID-19 and the world of work. Fifth edition. 30.06.2020. URL: https://www.ilo.org/wcmsp5dcomm/documents/briefingnote/wcms_749399.pdf.

65. International Civil Aviation Organisation Air Transport Statistics as of July 2020. URL: <https://www.icao.int/sustainability/Pages/Economic-Impacts-of-COVID-19.aspx>.

66. International Monetary Fund, World Economic Outlook, June 2020 15 UNWTO, "Briefing Note – Tourism and COVID-19. Issue 1. How are countries supporting tourism recovery?". June 2020. URL: <https://doi.org/10.18111/9789284421893>.

67. International Renewable Energy Agency. Global Renewables Outlook: Energy transformation 2050. 2020. URL: https://www.irena.org/-/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2020/Apr/IRENA_Global_Renewables_Outlook_2020.pdf.

68. Recovery Scenarios 2020 & Economic Impact from COVID-19 Infographics. URL: <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact/Recovery-Scenarios-2020-Economic-Impact-from-COVID-19>.

69. Tourism Grows 4% in 2021 but Remains Far Below Pre-Pandemic Levels URL: <https://webunwto.west.amazonaws.com/public/2022-01/-unwto-barometer-en.pdf>.

70. Policy Brief: COVID-19 and Transforming Tourism. August 2021. URL: <https://www.un.org/en>.

71. Sverige Radio. Kraftigt ökat intresse för vandring. 21 April 2020. URL: <https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7457258>

72. UNWTO World Tourism Barometer January 2022 Overview. URL: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/public/2022-01/2201-Barometersmall.pdf>.

73. UNWTO World Tourism Barometer January 2022 Excerpt. URL: https://webunwto.s3.eu.com/202201/UNWTO_Barom22_01_January_Excerpt.pdf.

74. UNWTO World Tourism Barometer. URL: <https://www.unwto.org/unwto-world-tourism-barometer-data>.

75. UNWTO Tourism Data Dashboards. URL: <https://www.unwto.org/tourism-data/unwto-tourism-dashboard>.

76. UNWTO Tourism Ambassadors. URL: <https://www.unwto.org/unwto-tourism-ambassadors>